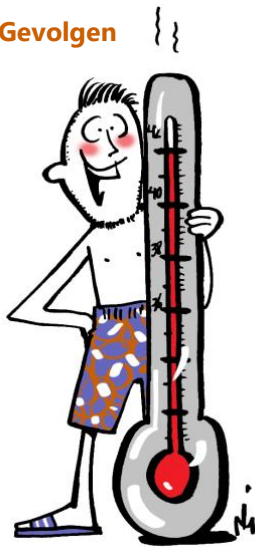

Klimaatverandering in perspectief - 2

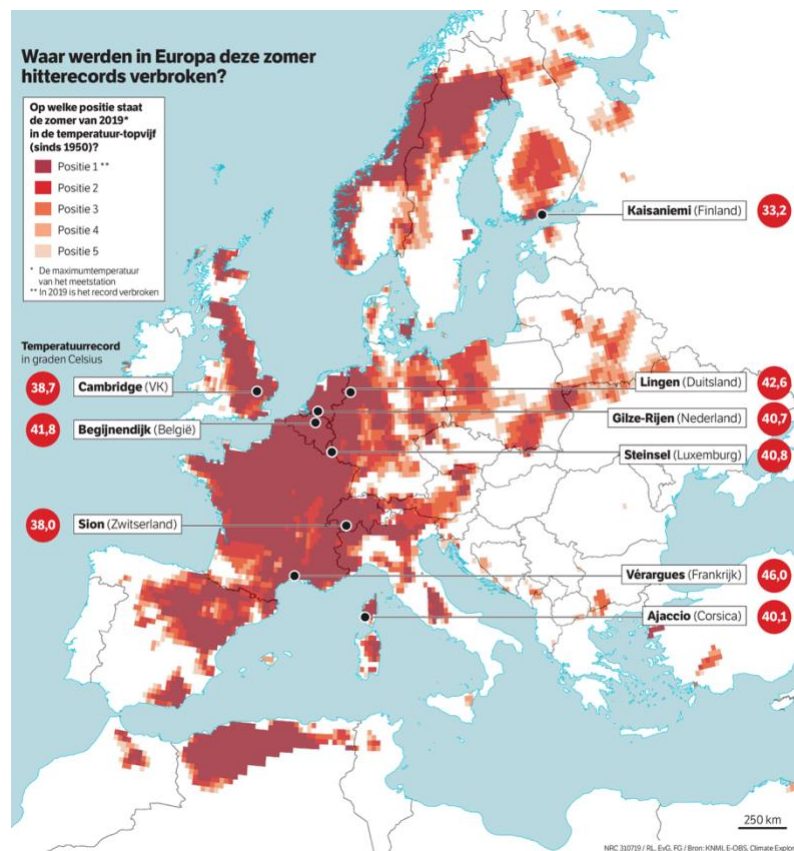
Ons klimaat verandert en dat heeft grote gevolgen. Er zijn maatregelen nodig om de aarde leefbaar te houden voor ons. Sommige maatregelen kunnen we zelf nemen, andere moeten door regeringen worden genomen. Maar ook de verschillende regeringen moeten grensoverschrijdend samenwerken. Luchtvervuiling stoort zich niet aan landsgrenzen. De Europese Unie is een grensoverschrijdend samenwerkingsverband. Wat doet de EU en wat betekent dat voor ons?

Gevolgen

De versnelde klimaatopwarming door invloed van de mens komt door de toename van broeikasgassen in de atmosfeer. Een heel belangrijk broeikasgas is CO₂ (koolstofdioxide), maar er zijn meer broeikasgassen. Sommigen zelfs sterker dan CO₂, bijvoorbeeld NH₄ (methaan) dat 28 keer zo sterk is als CO₂ en N₂O (lachgas), maar door de grote hoeveelheid is CO₂ wel een heel belangrijke factor.

Hitterecords sneuvelen aan de lopende band. Onderstaande kaart van KNMI-wetenschapper Geert Jan van Oldenborgh laat zien op welke plekken de hoogst gemeten temperatuur van 2019 de hoogste was sinds 1950.

Bron: NRC.nl 30 juli 2019

★ Opdracht 1

Niet alleen is er sprake van hogere temperaturen. De klimaatverandering heeft ook nog andere gevolgen.

Noem drie gevolgen van klimaatverandering die (ook) worden genoemd op de site over [klimaatverandering](#) van de Rijksoverheid.

Op de kaart van de hitterecords is ook duidelijk te zien dat de temperatuurextremen zich niet alleen in Nederland voordoen. In 2019 heeft de nieuw geïnstalleerde Europese Commissie onder voorzitterschap van Ursula von der Leyen de aanpak van het klimaatprobleem tot haar centrale thema gemaakt. Ook het Europees Parlement heeft zich daarbij aangesloten. De coronacrisis van begin 2020 eist wel veel aandacht, maar heeft het belang van de aanpak van het klimaatprobleem niet verminderd. De Europese Commissie heeft zelfs een aparte 'klimaatcommissaris' aangewezen.

"De Europese variant van de maanlanding. De grootste uitdaging en kans van onze tijd. Aan zware woorden geen gebrek woensdag, bij de presentatie van de European Green Deal.

Het pakket klimaatplannen dat voorzitter van de Europese Commissie Ursula von der Leyen en klimaatcommissaris Frans Timmermans voorstelden is veelomvattend, ingrijpend en uiterst ambitieus."

Bron: NRC, donderdag 12 december 2019

★ Opdracht 2

- Waaruit blijkt dat de nieuwe Europese Commissie bij haar aantreden in 2019 het klimaatprobleem zeer serieus nam?
- Hoe heet het Europese plan om het klimaat aan te pakken?
- De naam is afgeleid van het Amerikaanse *New Deal*-programma. Zoek op internet op wat dit programma wilde bereiken en leg in maximaal vijf regels uit waarom de Europese *Green Deal* is te vergelijken met de Amerikaanse *New Deal*.

Green Deal

De doelstelling van de Green Deal is duidelijk, in 2050 moet de EU klimaatneutraal zijn. Dat wil zeggen de uitstoot van CO₂ moet gelijk zijn aan de opname van dit broeikasgas. Zowel overheid, bedrijfsleven als particulieren zullen hieraan moeten meewerken.

Zoiets gaat natuurlijk niet binnen een jaar. De EU heeft daarom een stappenplan gemaakt. Hierbij is 2030 een eerste ijkpunt. De ambitie is:

- alle verpakkingen recyclebaar;
- staalproductie CO₂-neutraal;
- textiel- en plasticsector zonder microplastics;
- consumenten hebben 'recht op reparatie' van artikelen;

★ Opdracht 3

- Voor sommige bedrijven wordt het bijzonder moeilijk of zelfs onmogelijk om geen CO₂ uit te stoten. Het doel is daarom niet 'geen CO₂', maar 'CO₂-neutraal'. Wat is het verschil tussen deze twee doelen?
- De *Green Deal* moet Europa nog wat groener maken – letterlijk. Als het aan de Europese Commissie ligt, groeit het aandeel beschermd natuurgebied de komende tien jaar naar 30 procent – tegenover 18 procent nu. Ook moeten er de komende tien jaar drie miljard nieuwe bomen worden aangeplant. Hoe helpt dit 'groener maken' de klimaatopwarming tegen te gaan?

De Green Deal voorziet ook in een Just Transition Fund van € 100 miljard euro. Dit fonds moet regio's steunen die zwaar afhankelijk zijn van koolstofintensieve activiteiten. Vooral de meest kwetsbare burgers moeten via omscholing arbeidskansen krijgen in nieuwe economische sectoren. Honderd miljard klinkt veel, maar bedenk dat de hele EU in 2019 een BNP had van € 18.147 miljard euro. Van iedere euro gaat er dan 5,5 cent naar dit fonds.

★ Opdracht 4

De voorgestelde maatregelen van de Green Deal zullen beslist invloed hebben op onze manier van leven. Bekijk onderstaande tabel met een aantal voorstellen. Geef bij ieder punt in enkele woorden aan hoe dat direct van invloed is op jouw manier van leven.

1	Belasting op brandstof	
2	Driekwart van wegtransport moet naar spoor- en waterwegen	
3	Kilometer- en tolheffingen	
4	1 miljoen laadpunten voor elektrisch rijden	
5	Meer biologisch voedsel	
6	Via nieuw subsidiestelsel renovatie van gebouwen bevorderen boven slopen/nieuwbouw	
7	CO ₂ -belasting aan buitengrens (voorkomt oneerlijke concurrentie)	

Eén van de vele gevolgen van de klimaatverandering is dat de zeespiegel zal stijgen. Veel landen in de EU overwegen daarom dijkverhogingen. Kustregio's zijn vaak dichtbevolkt en economisch belangrijk.

Als de dijken langs een derde van de kustlijn van Europa met 90 tot 104 cm worden opgehoogd, kan minstens 83 procent van de economische schade door zeespiegelstijging tussen nu en het jaar 2100, vermeden worden. Dat is de conclusie van een groep Europese wetenschappers.

De onderzoekers rekenden met twee scenario's voor de zeespiegelstijging: 34 tot 76 centimeter (bij een opwarming van 2,4 graden Celsius) en 58 tot 172 centimeter (bij 4,3 graden opwarming). Die zijn allebei hoger dan het streefdoel van 1,5 graad uit het Akkoord van Parijs. Van het hoge scenario (4,3 graden) is sprake als er niet wordt overgegaan op duurzame energie.

Als de EU-landen niets doen zou de jaarlijkse schade 209 miljard tot 1.268 miljard euro zijn. Als er wel wordt geïnvesteerd in dijken (kosten 1,8 tot 2,8 miljard euro per jaar) zal er ook schade zijn: 8,9 tot 24 miljard per jaar. Dit is alleen vele malen minder dan wanneer er niets aan kustverdediging gedaan wordt.

Naar: NRC-next, 7 mei 2020

Kosten

De *Green Deal* is een groot plan en dat betekent ook dat er kosten aan verbonden zijn. Zijn die kosten op te brengen? Interessant is het om daarbij in het achterhoofd te houden dat bij het uitbreken van de coronacrisis Duitsland gelijk een financieel steunpakket inzette van 1.200 miljard euro. Nederland, veel kleiner dan Duitsland, zette een pakket in van 90 miljard euro. Zo zetten alle EU-landen financiële steunpakketten in om hun economieën zo goed mogelijk draaiende te houden.

Ook voor de klimaatcrisis moeten kosten worden gemaakt. De Europese Commissie gaat uit van een totaalbedrag van 1.000 miljard euro in 10 jaar voor alle Europese landen samen. Dit is een enorm bedrag, maar wat betekent het voor iedere Nederlander per jaar?

★ Opdracht 5

De EU heeft in 2020 440.000.000 inwoners.

Via belastingen moet er in 10 jaar tijd 1.000 miljard euro (1.000.000.000.000) worden opgebracht.

- Hoeveel moet er per jaar worden opgebracht?
- Hoeveel moet er per persoon per jaar worden opgebracht?
- Nederland heeft (afgerond) 17.000.000 inwoners. Hoeveel zou Nederland moeten opbrengen?
- Beargumenteer waarom je dat wel of niet mogelijk lijkt.
- Het totale inkomen van de 27 EU-landen was in 2017 € 15,3 biljoen (15.300.000.000.000).

Hoeveel procent van het inkomen is nodig om de Green Deal uit te voeren?

In 2020 heeft de Europese Commissie een nieuwe meerjarenbegroting voorgesteld. Hierin is rekening gehouden met de gevolgen van de corona-crisis, maar tegelijk ook met de klimaatcrisis. Volgens een EU-bron is nu 60% van de EU-begroting 'gemoderniseerd'. Dat betekent dat de Commissie veel verschoven heeft van traditionele posten als landbouw- en regio'subsidies naar klimaat, zorg, migratie en digitalisering. Nederland pleit daar al jaren voor. Zo kunnen landen steun aanvragen, maar moeten die landen dat geld wel inzetten voor een duurzame en digitale economie.

